

Crna Gora
Ministarstvo pravde

Adresa: Vuka Karadžića 3,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 407 501
fax: +382 20 482 926
www.pravda.gov.me

I N F O R M A C I J A
O POTREBI POTPISIVANJA
KONVENCIJE UN-a O MEĐUNARODNIM PORAVNANJIMA POSTIGNUTIM U
POSTUPKU MEDIJACIJE

Notom Sekretarijata UN-a od 7. januara 2019. godine Crna Gora je obaviještena da će Konvencija UN-a o međunarodnim poravnanjima postignutim u postupku medijacije (Singapurska konvencija o medijaciji) biti otvorena za potpisivanje tokom konferencije koja će se održati u Singapuru 7. avgusta 2019. godine na koju je Crna Gora pozvana da, uz druge države članice UN-a pristupi ovoj konvenciji i bude među inicijalnom grupom država potpisnica. Imajući u vidu značaj navedene Konvencije, uz konsultacije sa Centrom za posredovanje, predlažemo da Crna Gora prisustvuje ceremoniji potpisivanja i pristupi Konvenciji o međunarodnim poravnanjima postignutim u postupku medijacije.

Singapurska konvencija o medijaciji proizašla je iz rada UNCITRAL- a, matične komisije UN-a za međunarodno privredno pravo. UNICTRAL–ova Radna grupa II u okviru koje je izrađen nacrt ove konvencije je najvažniji stručni organ u svijetu za razvoj alternativnog rješavanja sporova u području međunarodnih privrednih sporova. U skladu sa stalnom praksom UNCITRAL–a, Singapurska konvencija o medijaciji jednoglasno je prihvaćena kao izraz konsenzusa država članica UN-a. Ona izražava aktuelni svjetski standard u odnosu na temu kojom se bavi, a to je izvršenje poravnanja koja su postignuta kao rezultat postupka medijacije.

Tema izvršenja poravnanja postignutih u postupku medijacije danas je jedna od najvažnijih svjetskih tema koje se odnose na medijaciju i druge načine alternativnog rješavanje sporova. Ona je, takođe, aktuelna i u evropskim reformama procesnih zakona. Naime, da bi se potpuno iskoristile prednosti medijacije, kao načina alternativnog rješavanja sporova, važno je da se omogući da sporazumi (poravnanja) sklopljeni u medijaciji ne budu samo obaveza koju stranke dobrovoljno izvršavaju, nego

i izvršna isprava koja se po potrebi može izvršiti ne samo po domaćim propisima nego i u drugim državama, i to po jedinstvenim i harmonizovanim pravilima. Bez odgovarajuće osnove u zakonima i međunarodnim instrumentima, radi prinudnog izvršenja poravnania postignutih u medijaciji trebalo bi pokretati sudski parnični postupak, što opterećuje sudove, a medijaciji umanjuje efikasnost.

Zato je Singapurska konvencija o medijaciji, kao prva međunarodna konvencija koja propisuje uniforman i efikasan pravni okvir za prinudno izvršenje poravnania postignutih u postupku medijacije, veoma važan instrument za harmonizaciju prava alternativnog rješavanja sporova u Evropi i svijetu.

Iako se Singapurska konvencija o medijaciji odnosi samo na izvršenje poravnania koja su postignuta u postupku medijacije međunarodnih privrednih sporova, njen je pristup načelno primjenjiv i na druga područja pa tako može da posluži i u reformskom procesu jedinstvenog uređenja alternativnog rješavanja sporova u Crnoj Gori i samim tim modernizaciji nacionalnog pravnog okvira za alternativno rješavanje sporova.

Crna Gora se svojim politikama pravosudnih reformi i donošenjem relevantnih strateških dokumenata opredijelila za podsticanje primjene medijacije kao načina rješavanje sporova, što ide u prilog i naporima koji se ulažu u pogledu pridruživanja EU koja takođe vodi politiku podsticanja primjene alternativnog rješavanja sporova. Kako za domaće, tako i za međunarodne građanske, privredne, radne i druge vrste sporova važno je da se medijacija može sprovesti brzo, efikasno i stručno. Shodno tome, može se reći da Crna Gora prihvata osnovne postavke Singapurske konvencije o medijaciji prema kojima je za adekvatno uređenje medijacije bitno urediti pravnu snagu i propisati adekvatne uslove za izvršenje poravnania postignutih u postupku medijacije.

Potpisivanjem Singapurske konvencije o medijaciji u avgustu ove godine Crna Gora bi se pokazala kao lider u promociji alternativnog rješavanja sporova i potvrdila da je među naprednim državama koje priznaju i razvijaju alternativno rješavanje sporova. Omogućavanje priznanja i izvršenja poravnania postignutih medijacijom u međunarodnim privrednim sporovima, do kojih bi se došlo nakon stupanja na snagu ove konvencije, potvrdilo bi se da je Crna Gora država koja obezbeđuje visoki stepen zaštite stranim investicijama. Istovremeno bi ratifikacija Singapurske konvencije o medijaciji omogućila da se mirnim putem rješava veći broj međunarodnih privrednih sporova, što može da rastereti i sudove i državni budžet.

Singapurska konvencija o medijaciji donosi i druge elemente modernih pravnih reformi, pa tako u pogledu forme njena pravila predviđaju ravnopravnost elektronske komunikacije i određuju uslove po kojima će poravnania zaključena u elektronskoj formi zadovoljiti formalne uslove potpisa i pismenog dokaza sadržaja zaključenog poravnania.

Singapurska konvencija o medijaciji u odnosu na izvršenje poravnania postignutih u postupku medijacije propisuje uslove koji su istovremeno povoljni i za stranu koja traži izvršenje i za drugu stranu, koja može prilikom izvršenja da računa na adekvatna procesna jemstva. Naime, izvršenje poravnania po članu 5 Singapurske konvencije o medijaciji neće se sprovesti ako su postojali nedostaci u procesnoj sposobnosti stranaka, ako poravnanje nije konačno, obavezujuće, valjano ili se ne može izvršiti.

Povodom prigovora dužnika sud će ispitati da li je poravnanje jasno, da li je već izvršeno, da li je u medijaciji došlo do bitnih povreda procesnih standarda itd. Takođe, po službenoj dužnosti vodiće se računa da li bi izvršenje poravnania postignutog u postupku medijacije bilo suprotno javnom poretku države i da li se o predmetu spora, po zakonu države u kojoj se traži izvršenje poravnania, moglo rješavati u postupku medijacije. Time su, smatramo, dovoljno zaštićeni i interesi države da se ne omoguće zloupotrebe priznanja.

Ipak, za države koje iz bilo kojih razloga nijesu spremne za potpuno prihvatanje Singapurske konvencije o medijaciji, omogućava se da po članu 8 Konvencije izraze jednu od dvije rezerve. S jedne strane, država može izjaviti da će pružiti podršku u izvršenju međunarodnih poravnania postignutih u postupku medijacije samo pod uslovom da se ne radi o poravnanju postignutom u sporu u kojem je jedna od strana sama država ili njen organ, odnosno drugo lice koje djeluje u ime organa Vlade. Takođe, država može da izjavi i da će Konvenciju primjenjivati samo na ona poravnania u kojima su stranke izričito izrazile saglasnost s primjenom Konvencije. Ukoliko bi Crna Gora prihvatila potpisivanje Singapurske konvencije o medijaciji, a imajući u vidu državnu politiku podsticanja alternativnog rješavanja sporova, ne bi bilo potrebe izjavljivati neku od rezervi jer bi država na taj način pokazala spremnost za sklapanje i dobrovoljno izvršenje poravnania, a ne da je strana koja je spremna da podrži djelotvornost poravnania u svim slučajevima osim u onima u kojima je i sama bila direktno uključena. Ako se i pojave problematični slučajevi, oni se mogu uspješno riješiti odbijanjem zahtjeva za izvršenje poravnania po pravilima člana 5 Konvencije. Među uslovima koje u postupku, po navedenom članu, organ nadležan za izvršenje može ispitivati (pa i po službenoj dužnosti) su i podobnost predmeta za rješavanje medijacijom, kao i protivnost javnom poretku. Time se garantuje da sve eventualne zloupotrebe poravnania mogu da budu sankcionisane ako se tim poravnanjima ostvaruju ciljevi koji su suprotni važećim propisima.

Ratifikacijom Singapurske konvencije o medijaciji i pojedina poravnania postignuta kod Centra za posredovanje dobila bi na težini, jer bi se i na njih odnosile odredbe Singapurske konvencije o medijaciji u državama u kojima će Konvencija biti na snazi. Prema Singapurskoj konvenciji o medijaciji veću snagu dobila bi u Crnoj Gori poravnanja sklopljena kod Centra za posredovanje ako imaju međunarodno obilježje.

Inače, Singapurska konvencija o medijaciji se odnosi samo na izvršenje međunarodnih poravnania u kojima je potrebno priznati njihovu pravnu snagu ili pomoći u njihovom izvršenju u Crnoj Gori. Potpisivanje ove Konvencije tako ne utiče na podršku u izvršavanju poravnania izvan Crne Gore, koje je u nadležnosti drugih država. Nadležni sud u Crnoj Gori ili javni izvršitelj ni nakon ratifikacije neće moći određivati izvršenje na imovini u inostranstvu, kao što ni nadležni strani organ neće moći određivati izvršenje poravnania na imovini u Crnoj Gori.

Konvencija predviđa da se svaka država obavezuje da izvrši poravnanje "u skladu sa svojim pravilima postupka i pod uslovima predviđenima u Konvenciji". To znači da bi se i nakon ratifikacije izvršenje poravnania sprovodilo po crnogorskom procesnom pravu, u skladu sa unifikovanim uslovima iz Konvencije. Većina suštinskih pitanja već je riješena tekstom Konvencije, ali pojedina pitanja, npr. nadležnosti javnih izvršitelja i sudova u

ovom postupku, trebalo bi urediti propisima Crne Gore prije stupanja na snagu Konvencije. Potrebne izmjene mogle bi se ostvariti npr. izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju i obezbjeđenju kojima bi se uredila osnovna procesna pitanja, npr. forma obraćanja crnogorskom sudu, sadržaj i oblik odluka i akata i sl.

PREDLOG ZAKLJUČAKA

1. Vlada Crne Gore, na sjednici od _____ 2019. godine, usvojila je Informaciju o potrebi potpisivanja Konvencije UN-a o međunarodnim poravnanjima postignutim u postupku medijacije.
2. Ovlašćuje se Zoran Pažin, potpredsjednik Vlade Crne Gore za politički sistem, unutrašnju i vanjsku politiku i ministar pravde, da u ime Vlade Crne Gore potpiše Konvenciju UN-a o međunarodnim poravnanjima postignutim u postupku medijacije.
3. Zadužuje se Ministarstvo pravde da, nakon potpisivanja Konvencije UN-a o međunarodnim poravnanjima postignutim u postupku medijacije, pripremi i Vladi dostavi Predlog zakona o potvrđivanju Konvencije UN-a o međunarodnim poravnanjima postignutim u postupku medijacije.